

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Саидғанизода Саидсултонхон дар мавзуи “Хусусиятҳои бадеӣ ва услубии насри Аҳмади Ғаззоӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D021400-Адабиётшиносӣ (6D021403 - Таърихи адабиёт, равобити адабӣ)

Дар адабиётшиносии форсу тоҷик ҳанӯз бисёр масоили таҳқиқнашудаи илмӣ мавҷуд аст, ки дарёфту баррасии он арзиши густардаеро дар худ падида меоварад. Аслан, паҳноии густариши фарҳанг, санъат, адабиёт ва ҷаҳонбинии тоҷикона, ки ба дигар забон таҷассум шудаву ҳамчун падидаи фарҳангӣ ва ё адабӣ ва ирфонӣ рӯнамо мешавад, мавзуи басо ҷолиб ва дар ин замони пуриттилоии фарҳангӣ ва тамаддунсозӣ муҳим арзёбӣ мешавад. Диссертатсияи Саидғанизода Саидсултонхон ба яке аз шахсиятҳои камтаҳқиқшудаи фарҳанги муштаракӣ форсӣ ва арабӣ бахшида шудааст, ки дар адабиётшиносии тоҷик камтар маъруфият дорад.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, ёздаҳ фасл, хулоса ва китобнома иборат мебошад. Дар мавриди боббандии қор ҳамин нуктаро бояд зикр намуд, ки он ба таври матбуъ ва илмӣ буда, тибқи он масъалаи баррасии муҳиту фазои зиндагонии мутафаккир, ғушаҳои аз фаъолияти адабӣ ва сиёсии ӯ, мақоми Аҳмади Ғаззоӣ дар ташаккули адабиёти суфиёнаи арабизабон ва форсизабони замони худ ва устодону шогирдони ӯ равшан инъикос шудааст.

Сипас, муаллифи диссертатсия ба таҳқиқи умумии осори Аҳмади Ғаззоӣ, камият ва зарфияти осори ӯ, арзиши асарҳо ва расоил, ашъори ӯ, нусхашиносии рисолаҳо, баррасии нашрҳо ва маълумоти умумӣ роҷеъ ба онҳо, мепардозад. Гуфтаи бамаврид аст, ки Аҳмади Ғаззоӣ дар ташаккули адабиёти суфиёна ва шахсияти ориф, солиқ, хонақо, парҳезгорӣ, узлатнишинӣ ва ғайра саҳми худро гузошта, мақоми шомихеро дарёфт намудааст, ки ин масоил ва масоили марбут ба он яке аз ғушаҳои бисёр

мустаҳками шинохти вежагиҳои осори мансури ӯ ба ҳисоб меояд, дар диссертатсия, махсусан дар боби дувуми он ба таври ҷашмгир ба роҳ монда шудааст. Худи ҳамин нукта, ки дар расоили машҳури адиб аз қабили “Савонех-ул-ушшоқ” ва “Рисолат-ут-туюр” ба истилоҳ раванди навро дар андеша ва ҷаҳонбинии сӯфиёна боз мекунад, ки мавқеи Аҳмади Ғаззолиро ҳамчун орифи барҷаста, нависандаи соҳибсабқ ва файласуф нишон медиҳад. Маҳз ҳамин хусусиятҳои осори мансури Аҳмади Ғаззолиро ба назар гирифта, ӯро дар қатори нависандагон, орифон ва шоирони бузурге, чун бародари ӯ Муҳаммад Ғаззоли, Ибни Форизи Мисрӣ ва дигарон мегузоранд, ки дар диссертатсия ин масъала низ ба хубӣ ва дар асоси санадҳо ва далоили илмӣ нишон дода шудааст. Нуктаи бисёр муҳимми ин иддаоро муаллифи диссертатсия дар асоси таъсирпазирии адибони орифи баъдина аз осори мансури Аҳмади Ғаззоли нишон дода, аз осори мансуру манзуми адиб амсоли зиёдеро оварда, онҳоро ҳамачониба ба риштаи таҳқиқот қашидааст. Маҳз ба ҳамин хотир дар боби савуми диссертатсия мавзӯи аҳамияти адабии осори насрии Аҳмади Ғаззоли дар мисоли “Савонех-ул-ушшоқ” ва “Рисолат-ут-туюр” сохтори онҳо дар асоси нуктаҳои мавзӯбандӣ, сабки нигориш, шеваҳои корбурди санъатҳои лафзӣ ва маънавии бадеӣ ба муомилоти илмӣ қашида шудааст. Ҳамчунин доир ба истифодаи ашъор дар “Савонех-ул-ушшоқ” ва “Рисолат-ут-туюр” аз сурудаҳои худи Аҳмади Ғаззоли ва абёте аз шуарои мутақаддимин дар мавзӯҳои мухталифи орифона ва сӯфиёнаи давр барои исбот ва тақвияти андешаҳои худ зикр намуда, таҳқиқоти илмиро ба субот расонидааст, ки аз падидаҳои нави шинохти шеъри Аҳмади Ғаззоли ба шумор меравад.

Аз ин рӯ, бо дарназардошти масъалаи умумии таҳқиқ дар диссертатсияи Саидғанизода Саидсултонхон ба таври фарогир ҳамаи ҷанбаҳои осори мансуру манзуми Аҳмади Ғаззоли баррасӣ шудааст, ки хушбахтона он дар меъёрҳои матбуи илмӣ буда, ин равишро муҳаккиқ дар доираи адабии Бағдод, ки низ марбут ба миллати тоҷиқу форс аст, ба татбиқ

мерасонад. Яъне, падидаҳои маданияти мардуми форсизабони эронитаборро дар мисоли адабиёти арабизабон баррасӣ менамояд.

Бояд зикр намуд, ки дар муқаддимаи диссертатсия ба таври муҷаз тамоми дастоварду таҳқиқоте, ки перомуни Аҳмади Ғаззоли то кунун сурат гирифтаанд, нишон дода шудаанд. Ҳамчунин, нуктаҳои марбут ба дастоварди шахсии муҳаққиқи ҷавон ва меҳварҳои асосии таҳқиқот дар он муҷассам ва пурра ба назар мерасанд, ки низ яке аз ғушаҳои муваффақияти муаллифи диссертатсия мебошад. Дар қисмати хулоса ҳам нуктаҳои хулосашуда аз ҷониби муаллифи диссертатсия бо рақамгузори алоҳида ҷудо ғардида, танзими илмӣ низ риоя шудааст.

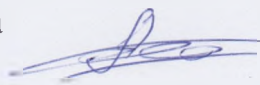
Бояд зикр намуд, ки автореферати Саидғанизода Саидсултонхон, ки муҳассаноти фаровонро дар худ дорад ва муваффақияти муаллифро дар таҳқиқи мавзӯ бахубӣ таҷассум намудааст, бо тавачҷух ба баъзе нуқот хусни бештарро дархӯҳад ёфт. Аз ин вачҷ, пешниҳоди зерин судманд доништа мешавад:

1. Таҳқиқ аз рӯи мероси хаттии марбут ба мавзӯи меҳварӣ ҳамеша арзиши корро дучанд месозад. Аз ин рӯ, истифода аз нуسخаҳои хаттӣ арзиши илмии диссертатсияро боз ҳам боло мебарад.

2. Дар автореферати диссертатсия баъзе ғалатҳои имлоӣ ва техникӣ ба ҷашм мерасанд, ки ислоҳи онҳо ба нафъи кори муаллиф аст.

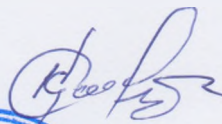
Ҳамин тавр, метавон гуфт, ки диссертатсияи Саидғанизода Саидсултонхон дар мавзӯи “Хусусиятҳои бадеӣ ва услубии насри Аҳмади Ғаззоли” барои дарёфти дараҷаи илмии доктор PhD - доктор аз рӯи ихтисоси 6D021400- Адабиётшиносӣ (6D021403-Таърихи адабиёт, равобити адабӣ) сазовор буда, пурра ба қоидаву қавонини диссертатсияҳои илмӣ ҷавобгӯ мебошад ва бовар карда мешавад, ки бо бақоромадани он ғушае аз таърихи адабиёти форсу тоҷик ба таври возеҳу мушаххас равшан хоҳад шуду он дар оянда ба ҳайси сарчашмаи таҳқиқоти ин самт қарор хоҳад гирифт.

Мудири кафедраи филологияи тоҷик ва
забонҳои шарқи ДДТирмиз, дотсент

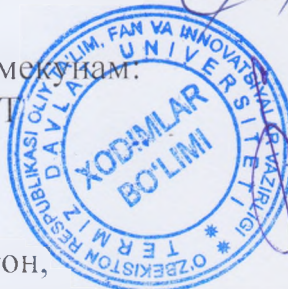
Абдуллаев Р.Ч.

Доктори фалсафа(PhD) саромӯзгори
кафедраи филология тоҷик ва
забонҳои шарқ

Курбоналиева М. С.

Имзои муқарризонро тасдиқ мекунам.
Сардори шӯъбаи кадрҳои ДДТ

Жӯраева Барно

Маълумот барои тамос:
190111, Ҷумҳурии Узбекистон,
в. Сурхандарё, ш. Тирмиз, к. Баркамол Авлод
E. Mail: termizdu@umail.uz

maxfiratqurbonaliyeva@gmail.com Тел: + 998905200541